

Інженерія знань

6 курс, осінь 2021

- Доц. Баклан І.В.
- Email: iaa@ukr.net
- Web: baklaniv.at.ua

Лекція 6

**Приклад створення бази
знань у вигляді мережі
фреймів**

Приклад реалізації бази знань родинних відносин

Реалізувати базу знань для родинних відносин. Повинні відслідковуватися відносини: батько, мати, син, дочка, бабуся, дідусь, чоловік, дружина, онук, онучка, теща, свекруха. Передбачити автоматичне коректування всіх родинних зв'язків при занесенні одиничної інформації про нову людину.

Реалізація на FRL

Огляд функцій

Синтаксис	Семантика
(PASSERT fn bd)	Визначається або переопределяється процедура з ім'ям fn і тілом bd . Ім'я процедури заноситься в стек *PROCEDURES* . Результат - ім'я процедури.
(PASSERTQ fn bd)	Те ж що і PASSERT , але при зверненні аргументи не обчислюються.

(PASSERTQ ADD () ...)

Додавання одиної інформації в мережу фреймів із зазначенням імені, прізвища, віку, статі, імені матері і батька, імені чоловіка (дружини) персонажа. Передбачене автоматичне коректування всіх родинних зв'язків. Якщо будь-яка з полів порожньо, необхідно ввести символ *.

(PASSERTQ ADD ())

; Блок введення інформації про людину

(PRINC "PNAME: ") (SETQ NAME

(READ INPUT))

```
(FINSTANTIATE FAMILY NAME)
(FPUT NAME PNAME $VALUE NAME)
(PRINC "PSERNAME: " ) (SETQ SERNAME
(READ INPUT) )
(FPUT NAME PSERNAME $VALUE SERNAME)
(PRINC "AGE: " ) (SETQ AGE
(READ INPUT) )
(FPUT NAME PAGE $VALUE AGE)
(PRINC "POL (M/F): " ) (SETQ POL
(READ INPUT) )
(FPUT NAME PPOL $VALUE POL)
(PRINC "FATHER: " ) (SETQ FATHER
(READ INPUT) )
; Додаємо в батьківський фрейм інформацію
про дитину
(COND ((NOT (EQUAL FATHER '*))
```

```

        (
            (FPUT      NAME      PFATHER      $VALUE
FATHER)
            (FPUT      FATHER    PCHILDREN    $VALUE
NAME)
        ))
    )
    (PRINC "MOTHER:          ") (SETQ MOTHER
(READ INPUT))
; Додаємо в материнський фрейм інформацію
про дитину
    (COND ((NOT (EQUAL MOTHER '*))
        (
            (FPUT      NAME      PMOTHER      $VALUE
MOTHER)
            (FPUT      MOTHER    PCHILDREN    $VALUE

```

```
        NAME)
    ))
)
; Додаємо в інформацію про чоловіка /
дружину
(COND ((EQUAL POL 'M)
      (
        (PRINC "WIFE: ")
      (SETQ WIFE (READ INPUT))
        ; Додаємо у фрейм дружини
інформацію про чоловіка
        (COND ((NOT (EQUAL WIFE
'*))
              (
                (FPUT NAME PWIFE
$VALUE WIFE)
```



```

                                (FPUT      WIFE
                                PHASBAND $VALUE NAME)
                                ))
                                )
                                )
                                )
                                (T
                                (
                                (PRINC  "HASBAND:      ")
(SETQ HASBAND  (READ INPUT))
                                ; Додаємо у фрейм чоловіка
інформацію про дружину
                                (COND ((NOT (EQUAL HASBAND
'*)))
                                (
                                (FPUT      NAME

```



```
(PASSERTQ GETFATHEROF (PERSON)
```

```
(COND
```

```
; Перевірка існування фрейму
```

```
( (NULL (MEMBER PERSON (CDR
```

```
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
```

```
_WRONG
```

```
_PERSO
```

```
N_NAME
```

```
!)
```

```
; Отримання імені батька персонажа
```

```
(T (CAR (FGET PERSON PFATHER)))
```

```
)
```

```
)
```

(PASSERTQ GETMOTHEROF (person) ...)

Визначення імені матері персонажа **person**.

(PASSERTQ GETMOTHEROF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR
FRAMES))))

ERROR!

WRONG_PERS
ON_NAME!)

; Отримання імені матері персонажа

(T (CAR (FGET PERSON PMOTHER)))

)

)

(PASSERTQ GETSONOF (person) ...)

Визначення імен всіх синів персонажа **person**.

(PASSERTQ GETSONOF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR

FRAMES)))

ERROR!

WRONG_PERS
ON_NAME!

(T

(SETQ R '())

; Отримання списку всіх дітей

(SETQ S (FGET PERSON

PCHILDREN))

(LOOP

; Повертаємо результат
після досягнення кінця списку

((NULL S) (REVERSE R))

; Додаємо в результат
тільки хлопчиків

(COND ((EQUAL (CAR (FGET

(CAR S) PPOL)) "M")

(SETQ R (CONS (CAR S)

R)))

)

; Отримуємо залишок списку

(SETQ S (CDR S))

)

)

)

)


```
(PASSERTQ GETDAUGHTEROF (person) ...)
```

Визначення імен всіх дочок персонажа **person**.

```
(PASSERTQ GETDAUGHTEROF (PERSON)
```

```
(COND
```

```
; Перевірка існування фрейму
```

```
( (NULL (MEMBER PERSON (CDR
```

```
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
```

```
_WRONG
```

```
_PERSO
```

```
N_NAME
```

```
!)
```

```
(T
```

```
(SETQ R ' ( ) )
```

```
PCCHILDREN) )
; Отримання списку всіх дітей
(SETQ S (FGET PERSON
(LOOP
; Повертаємо результат
після досягнення кінця списку
((NULL S) (REVERSE R))
; Додаємо в результат
тільки дівчаток
(COND ((EQUAL (CAR (FGET
(CAR S) PPOL)) "F"))
(SETQ R (CONS (CAR S)
R)))
)
; Отримуємо залишок списку
(SETQ S (CDR S))
```

)
)
)
)

(PASSERTQ GETCHILDRENOF (person) ...)

Визначення імен всіх дітей персонажа **person**.

(PASSERTQ GETCHILDRENOF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR

FRAMES)))

ERROR!

WRONG_PERS
ON_NAME!)

; Отримання списку всіх дітей

(T (FGET PERSON PCHILDREN))

)

)

```
(PASSERTQ GETGRANDFATHEROF
(person) ...)
```

Визначення імен всіх дідусів персонажа
person.

```
(PASSERTQ GETGRANDFATHEROF (PERSON)
(COND
; Перевірка існування фрейму
( (NULL (MEMBER PERSON (CDR
*FRAMES*)))
ERROR!
_WRONG_PERS
ON_NAME!)
(T
(SETQ R ' ( ) )
```

; Отримання імені дідуся по
материнській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PMOTHER)) PFATHER)) R))
```

                  ; Отримання імені дідуся по
батьківській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PFATHER)) PFATHER)) R))
```

```
(REVERSE R)
```

```
)
```

```
)
```

```
)
```

```
(PASSERTQ  
(person) ...)
```

```
GETGRANDMOTHEROF
```

Визначення імен всіх бабусь персонажа
person.

```
(PASSERTQ GETGRANDMOTHEROF (PERSON)
```

```
(COND
```

```
; Перевірка існування фрейму
```

```
((NULL (MEMBER PERSON (CDR
```

```
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!  
_WRONG  
_PERSO  
_NAME  
!)
```

```
(T
      (SETQ R '())
      ; Отримання імені бабусі по
материнській лінії
      (SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON
PMOTHER)) PMOTHER)) R))
      ; Отримання імені бабусі по
батьківській лінії
      (SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON
PFATHER)) PMOTHER)) R))
      (REVERSE R)
    )
  )
)
```



```
(PASSERTQ GETGRANDPARENTSOF
(person) ...)
```

Визначення імен всіх прабатьків персонажа
person.

```
(PASSERTQ GETGRANDPARENTSOF (PERSON)
(COND
; Перевірка існування фрейму
((NULL (MEMBER PERSON (CDR
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
WRONG_PERS
ON_NAME!)
```

```
(T
(SETQ R '())
; Отримання імені бабусі по
```

материнській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PMOTHER)) PMOTHER)) R))
```

; Отримання імені дідуся по
материнській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PMOTHER)) PFATHER)) R))
```

; Отримання імені бабусі по
батьківській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PFATHER)) PMOTHER)) R))
```

; Отримання імені дідуся по
батьківській лінії

```
(SETQ R (CONS (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON  
PFATHER)) PFATHER)) R))
```

```
(REVERSE R)
```

```
)  
)  
)  
(PASSERTQ GETWIFEOF (person) ...)
```

Визначення імені дружини персонажа **person**.

```
(PASSERTQ GETWIFEOF (PERSON)  
  (COND  
    ; Перевірка існування фрейму  
    ( (NULL (MEMBER PERSON (CDR  
*FRAMES*))) ) )
```

ERROR!
WRONG_PERS
ON_NAME!

```
; Отримання імені дружини
```

(T (CAR (FGET PERSON PWIFE)))

)

)

(PASSERTQ GETHASBANDOF (person) ...)

Визначення імені чоловіка персонажа **person**.

(PASSERTQ GETHASBANDOF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR

FRAMES))

ERROR!

WRONG_PERS
ON_NAME!)

; Отримання імені чоловіка

(T (CAR (FGET PERSON PHASBAND)))

)

)


```
(PASSERTQ GETGRANDSONOF (person) ...)
```

Визначення імен всіх онуків (чоловіків)
персонажа **person**.

```
(PASSERTQ GETGRANDSONOF (PERSON)
```

```
(COND
```

```
; Перевірка існування фрейму
```

```
((NULL (MEMBER PERSON (CDR
```

```
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
```

```
WRONG_PERS  
ON_NAME!
```

```
(T
```

```
(SETQ R ' ()))
```

```
; Отримання списку всіх дітей
```

```

                (SETQ S (FGET PERSON
PCHILDREN) )
                (LOOP
                    ; Повертаємо результат
після досягнення кінця списку
                    ((NULL S) (REVERSE R) )
                    ; Отримання списку всіх
онуків
                    (SETQ S1 (FGET (CAR S)
PCHILDREN) )
                    (LOOP
                        ((NULL S1) T)
                        ; Додаємо в результат
тільки хлопчиків
                        (COND ((EQUAL (CAR
(FGET (CAR S1) PPOL)) "M")

```



```
(PASSERTQ GETGRANDDAUGHTEROF
(person) ...)
```

Визначення імен всіх онучок персонажа
person.

```
(PASSERTQ GETGRANDDAUGHTEROF (PERSON)
(COND
; Перевірка існування фрейму
( (NULL (MEMBER PERSON (CDR
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
_WRONG
_PERSON
N_NAME
!)
```

```

(T
  (SETQ R '())
  ; Отримання списку всіх дітей
  (SETQ S (FGET PERSON
PCHILDREN) )
  (LOOP
    ; Повертаємо результат
    після досягнення кінця списку
    ((NULL S) (REVERSE R))
    ; Отримання списку всіх
    онуків
    (SETQ S1 (FGET (CAR S)
PCHILDREN) )
    (LOOP
      ((NULL S1) T)
      ; Додаємо в результат

```

тільки дівчаток

```
(COND ((EQUAL (CAR  
(FGET (CAR S1) PPOL)) "F")  
      (SETQ R (CONS  
(CAR S1) R)))  
      ; Отримуємо залишок  
      списку онуків  
(SETQ S1 (CDR S1))  
      )  
      ; Отримуємо залишок списку  
      дітей  
(SETQ S (CDR S))  
      )  
      )  
      )
```

)

```
(PASSERTQ GETGRANDCHILDRENOF
(person) ...)
```

Визначення імен всіх онуків персонажа **person**.

```
(PASSERTQ GETGRANDCHILDRENOF (PERSON)
(COND
; Перевірка існування фрейму
( (NULL (MEMBER PERSON (CDR
*FRAMES*)))
```

```
ERROR!
_WRONG_PERS
ON_NAME!)
```

```
(T
(SETQ R '())
; Отримання списку всіх дітей
```

```
(SETQ S (FGET PERSON
PCHILDREN) )
      (LOOP
        ; Повертаємо результат
після досягнення кінця списку
        ((NULL S) (REVERSE R))
        ; Отримання списку всіх
онуків
        (SETQ S1 (FGET (CAR S)
PCHILDREN) )
        (LOOP
          ((NULL S1) T)
          ; Додаємо в результат
всіх
          (SETQ R (CONS (CAR
S1) R))
```

```
                ; Отримуємо залишок  
                списку онуків  
                (SETQ S1 (CDR S1))  
            )  
        ; Отримуємо залишок списку  
        дітей  
        (SETQ S (CDR S))
```

```
)
```

```
)
```

```
)
```

```
)
```


(PASSERTQ GETTESHAOF (person) ...)

Визначення імен теці персонажа **person**.

(PASSERTQ GETTESHAOF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR

FRAMES)))

ERROR!

WRONG_PERS
ON_NAME!

; Отримуємо ім'я теці

(T (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON

PWIFE)) PMOTHER)))

)

)

(PASSERTQ GETSVEKROVOF (person) ...)

Визначення імен свекрухи персонажа **person**.

(PASSERTQ GETSVEKROVOF (PERSON)

(COND

; Перевірка існування фрейму

((NULL (MEMBER PERSON (CDR

FRAMES)))

ERROR!

_WRONG

_PERSON

_NAME

!)

; Отримуємо ім'я свекрухи

(T (CAR (FGET (CAR (FGET PERSON

PHASBAND)) PMOTHER)))

)

)

Приклади використання

Нехай маємо:

```
(DEFNAMEQ IVAN
  (PNAME ($VALUE (IVAN) ) )
  (PSERANAME ($VALUE (IVANCHENKO) ) )
  (PAGE ($VALUE (75) ) )
  (PPOL ($VALUE (M) ) )
  (PWIFE ($VALUE (MARIA) ) )
  (PCHILDREN ($VALUE (IGOR) (DARYNA)
(MYKOLA) ) )
)
```

(DEFNAMEQ MARIA

(PNAME (\$VALUE (MARIA)))

(PSENAME (\$VALUE (PETRENKO)))

(PAGE (\$VALUE (68)))

(PPOL (\$VALUE (F)))

(PHASBAND (\$VALUE (IVAN)))

(PCHILDREN (\$VALUE (IGOR) (DARYNA)

(MYKOLA)))

)

(DEFNAMEQ PETRO

(PNAME (\$VALUE (PETRO)))

(PSENAME (\$VALUE (SEMENCHENKO)))

(PAGE (\$VALUE (84)))

(PPOL (\$VALUE (M)))

(PWIFE (\$VALUE (KATERYNA)))

(PCHILDREN (\$VALUE (OLEG) (VERA)))

)

(DEFNAMEQ KATERYNA

(PNAME (\$VALUE (KATERYNA)))

(PSENAME (\$VALUE (GARMASH)))

(PAGE (\$VALUE (86)))

(PPOL (\$VALUE (F)))

(PHASBAND (\$VALUE (PETRO)))

(PCHILDREN (\$VALUE (OLEG) (VERA)))

)

(DEFNAMEQ IGOR

(PNAME (\$VALUE (IGOR)))

(PSENAME (\$VALUE (IVANCHENKO)))

(PAGE (\$VALUE (51)))

(PPOL (\$VALUE (M)))

(PMOTHER (\$VALUE (MARIA)))

(PFATHER (\$VALUE (IVAN)))

)

(DEFRAMEQ DARYNA

(PNAME (\$VALUE (DARYNA)))

(PSENAME (\$VALUE (IVANCHENKO)))

(PAGE (\$VALUE (48)))

(PPOL (\$VALUE (F)))

(PMOTHER (\$VALUE (MARIA)))

(PFATHER (\$VALUE (IVAN)))

)

(DEFNAMEQ MYKOLA

(PNAME (\$VALUE (MYKOLA)))
(PSENAME (\$VALUE (IVANCHENKO)))
(PAGE (\$VALUE (46)))
(PPOL (\$VALUE (M)))
(PMOTHER (\$VALUE (MARIA)))
(PFATHER (\$VALUE (IVAN)))
(PWIFE (\$VALUE (VERA)))
(PCHILDREN (\$VALUE (JEVGEN) (OLYA)))

)

(DEFRAMEQ VERA

(PNAME (\$VALUE (VERA)))
(PSENAME (\$VALUE (SEMENCHENKO)))
(PAGE (\$VALUE (44)))
(PPOL (\$VALUE (F)))
(PMOTHER (\$VALUE (KATERYNA)))
(PFATHER (\$VALUE (PETRO)))
(PHASBAND (\$VALUE (MYKOLA)))
(PCHILDREN (\$VALUE (JEVGEN) (OLYA)))

)

(DEFNAMEQ OLEG

(PNAME (\$VALUE (OLEG)))

(PSENAME (\$VALUE (GARMASH)))

(PAGE (\$VALUE (48)))

(PPOL (\$VALUE (M)))

(PMOTHER (\$VALUE (KATERYNA)))

(PFATHER (\$VALUE (PETRO)))

)

(DEFRAMEQ JEVGEN

(PNAME (\$VALUE (JEVGEN)))

(PSENAME (\$VALUE (SEMENCHENKO)))

(PAGE (\$VALUE (20)))

(PPOL (\$VALUE (M)))

(PMOTHER (\$VALUE (VERA)))

(PFATHER (\$VALUE (MYKOLA)))

)

(DEFRAMEQ OLYA

(PNAME (\$VALUE (OLYA)))

(PSENAME (\$VALUE (SEMENSHENKO)))

(PAGE (\$VALUE (14)))

(PPOL (\$VALUE (F)))

(PMOTHER (\$VALUE (VERA)))

(PFATHER (\$VALUE (MYKOLA)))

)

Сделаем несколько запросов к исходной системе фреймов:

Мама Вери: (GETMOTHEROF VERA) —>
KATERYNA

Папа Олега: (GETFATHEROF OLEG) —>
PETRO

Сини Івана: (GETSONOF IVAN)
—> (IGOR MYKOLA)

Дочери Катерини: (GETDAUGHTEROF KATERYNA)
—> (VERA)

Діти Марії: (GETCHILDRENOF MARIA) —> (IGOR
DARYNA MYKOLA)

Сини Євгена: (GETSONOF JEVGEN)

—> NIL

Бабусі Євгена: (GETGRANDMOTHEROF JEVGEN)

—> (KATERYNA MARIA)

Дедусі Олі: (GETGRANDFATHEROF OLYA) —>
(PETRO IVAN)

Прабатьки Олі: (GETGRANDPARENTSOF OLYA) —>
(KATERYNA PETRO MARIA IVAN)

Жена Івана: (GETWIFEOF IVAN)

—> MARIA

Чоловік Марії: (GETHUSBANDOF MARIA)

—> IVAN

Онук Петра: (GETGRANDSONOF PETRO)

—> (JEVGEN)

Онука Петра: (GETGRANDDAUGHTEROF PETRO) —>
(OLYA)

Онуки (усі) Петра: (GETGRANDCHILDRENOF PETRO) —
> (JEVGEN OLYA)

Теща Миколи: (GETTESHAOF MYKOLA)
—> KATERYNA

Свекруха Вери: (GETSVEKROVOF VERA) —>
MARIA

Додамо членів родини:

(add)

NAME: ILYA
SERNAME: SEMENCHENKO
AGE: 22
POL (M/F): M
FATHER: MYKOLA
MOTHER: VERA
WIFE: *

(add)

NAME: DARYNA
SERNAME: SIDORENKO
AGE: 23
POL (M/F): F
FATHER: *

MOTHER:

*

HASBAND:

ILYA

Комбінуя запити, можемо отримувати відповіді на складні питання.

Наприклад, визначимо вік тещі батька Олі:

(FGET (GETTESHAOF (GETFATHEROF OLYA)) PAGE)

—> (86)

**Наступна лекція буде присвячена
прикладу створення бази знань на мові
Prolog.**